

HÍREK

2011. május 23., hétfő - Szerkesztő

Az, aminek látszik

A városi ember számára elképzelhetetlen az élet a Gyimesben. Kirándulásán adományokat is vitt Erdélybe a Dunamelléki Református Egyházkerület több munkatársa.

Mindenki jövevény

A hosszú hétvégét felölelő túrán a csoport ízelítőt kapott a vadregényes Gyimes vidékéről; a lélegzetelállítóan szép tájról, a kulturális gazdagságról és a Gyimes völgyében élő csángók életéből. Megtudtuk, hogy a Gyimesben mindenki jövevény, csak a csángó a benszülött.

„Patakországban”, a Tatros folyó közelében, Hidegségpatakán szálltunk meg, innen indultunk felfedező útra.

Önellátás a 21. században

A közeli Gyimesfelsőlók és Gyimesközéplók településen a legutóbbi népszámlálás szerint alig kilencezren élnek. A térségben a gazdasági élet alapját az állattenyésztés, a pásztorkodás és a fakereskedelem adja. A gyimesi ember az önellátásra rendezkedett be, az élelmet, a ruházat nagy részét maguk állítják

elő. Lakóházaikat egymástól több száz méterre építik, és azokkal együtt a zöld bársonynak tűnő hatalmas kaszálókat és legelőket is bekerítik.

Nincs villany és vezetékes víz

A havasokban, az esztenán a házak gerendákból készülnek. Az urbanizált, városi ember számára szinte elképzelhetetlen az élet fenn a hegyen és nemcsak a nomád életmód miatt. Épített út nem vezet a nyájak nyári szálláshelyére, a kalyibákhoz. Az aprócska faházakban nincs villany és vezetékes víz. A pásztorok petróleumlámpával világítanak, ivóvizüket a közeli kristálytisza forrásból hozzák. Lavórban mosdanak, ha pedig hűvösre fordul az idő, a tűzhely ad meleget. Estétként megfejjik az állatokat, majd a tejből ízletes sajtot, túrót és ordát készítenek. Nem ismerik a stresszt, a gépkocsik zaját, nem látnak televíziót, internetet. Gondolkodásuk az egyszerű, józan paraszti észen alapul. Tavasztól egészen késő őszig élnek messze a civilizációtól, fenn a hegyen, ahol harapni lehet a fenyőillatú levegőt, bokáig járkálni a harmatos fűben és persze reggeltől estig dolgozni, hogy végül jóízűen aludjanak a szénapadon. Csoportunkat szívélyesen fogadták és azt is megengedték az eső elől menekülő tucatnyi vándornak, hogy elfoglalják az apró kalyibát, amíg eláll a zápor.

Nem szokás tanulni

Egy csángó családnál tett látogatásunkkor kiderül, hogy a távolságok, a pénztelenség, valamint a hagyományok miatt (ti. egyszerűen nem szokás tanulni) az alapfokon túl az iskoláztatás nehéz. A gyerekek már egészen kicsi koruktól kezdve segítenek a szüleiknek: állatokat őriznek, etetnek, tehenet fejnek, fát hordanak. Sok gyimesi csángó egyáltalán nem jár(t) iskolába. A magyaroknak egyébként sem volt mindig könnyű az iskoláztatás kérdése. Sokáig csak román nyelven tanulhattak. Még harminc évvel ezelőtt is olyan törvényt hoztak az országban, hogy csak akkor lehet magyar osztályt indítani, ha harminchatan jelentkeztek oda, de román osztályt már öt diák esetén is létrehoztak. Az 1990 decemberében bekövetkezett fordulat után már lehetővé tették az anyanyelvi oktatást.

Szoba van, mosdó nincs

A négygyermekes Molnár családnál a legidősebb lány a nagyenyedi líceumban tanul, tanárnak készül. Noémi taníttatását szállásadónk, Szász Ágnes patronálja. A tanárnő, aki most panziót üzemeltet, nyolc csángó fiatalnak segít, hogy egy ösztöndíjprogramnak köszönhetően tanulhassanak. A hattagú csángó család a dunamelléki püspöki hivatal munkatársai, valamint az Ágoston Sándor Alapítvány is támogatja. Ezek az adományok is hozzájárultak, hogy élhetőbbé teheték a Molnár család házáat. Ma már nem egy helyiségben szoronganak hatan, hanem épült egy igazi lakószobájuk is. Az otthonuk így már majdnem akkora, mint egy másfél szobás bérházi lakás, igaz komfort nélküli, mert mosdó, fürdőszoba, gáz és vezetékes víz nincs.

Erdélyben sok gyermek fél és szomorú

Négynapos kirándulásunkon meglátogattuk a gyimesbükki gyermekotthont is, amelyet három éve avattak fel. Az ezeréves határ közelében lévő létesítménynek otthont adó épületet a Dévai Szent Ferenc Alapítvány önerőből, közadakozásból, valamint a helyiek támogatásával vásárolta meg és újíttotta fel. Csaknem ötven árva vagy sorsára hagyott magyar gyermekről gondoskodnak a háromszintes épületben. Az árvaháznak a Dunamelléki Református Egyházkerület több mint ötvenezer forintnyi adományt – játékokat, mosószert, tisztítószert, sporteszközöket, édességet - adományozott, míg a püspöki hivatal munkatársai hatvanezer forinttal támogatták a gyerekeket. Az árvaház alapítója,

Böjte Csaba atya szerint Erdélyben nagyon sok gyermek szomorú, magányos és fél, mert egyedül van, éheznek, fázhatnak, mert kilátástalan az élete.

A támogatókhoz írt levelében így fogalmaz: „A megmentett gyermekben nem csak az érett, okos, ügyes felnőtt bontakozik, hanem a te vigasztalód is, mert a kölcsön kenyér visszajár. Eljön az idő, mikor maréknyi porból született létedet, életed végén a Teremtőd kezébe kell helyezned. Akkor és ott, Istened előtt, ki minden szeretetből adott pohár vizet számon tart, egy-egy megvigasztalt, megmentett élet, reméljük sokkal többet fog jelenteni, mint emberi botlásaid, vagy akár bűnös tévedéseid.”

Amikor útnak indultunk, az utazás szervezője, Bölcshöldi András, a budapesti teológia spirituálisa kezünkbe nyomott egy négyoldalas programot, amelyben az állt, hogy személyesen is lehet támogatást nyújtani a gyimesieknek, akár élelmiszert, cukrot, olajat, lisztet, tankönyveket, játékokat, édességet. Mindennek örülnek, mert mindennek van helye – olvastuk a papíron, de akkor nem volt könnyű elképzelni, ugyan ki örülhet egy liter olajnak, vagy egy kiló lisztnek 2011-ben, Európa közepén. Ma már tudjuk.

Fekete Zsuzsa

Fotó: Füle Tamás